Verohallinto

PL 325
00052 VERO

LAUSUNTO

5.9.2017

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto
00102 Eduskunta

Viite / Diaarinumero
U 43/2017

KOMISSION EHDOTUS NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI KOSKIEN RAJATYLITTÄVIEN JÄRJESTELYJEN ILMOITTAMISTA (U 43/2017)

Yleistä

Direktiiviehdotuksen tarkoituksena on laajentaa direktiivin 2011/16/EU sisältöä, jolloin direktiivin piiriin tulisi myös raportoitavia rajatylittäviä järjestelyjä koskeva pakollinen automaattinen tietojenvaihto verotuksen alalla.

Tavoitteeksi on asetettu avoimuuden lisääminen ja verotuksessa tarvittavan oikean tiedon saatavuuden parantaminen ennakoivasti, jolloin veroviranomaiset voisivat tehdä verovalvonnassa parempia riskiarviointeja ja tietoon perustuvia oikea-aikaisia päätöksiä nykyistä tehokkaammin ja oikea-aikaisemmin.

Ehdotus edellyttää jäsenvaltioissa selkeää ja yksiselitteistä kansallista lainsäädäntöä, jotta ilmoitusvelvollisuuden sisältö tukisi direktiiviehdotuksen edellyttämällä tavalla jäsenvaltioissa suoritettavan verovalvonnan riskiarvioinnin onnistumista.

Ehdotuksen tarkoituksena on erityisesti ehkäistä aggressiivisten verosuunnittelukeinojen kehittämistä ja niiden tarjontaa verovelvollisille. Monimutkaisten rajatylittävien yritysrakenteiden kehittäminen tulisi nykyistä näkyvämmäksi, jotta niihin voitaisiin reagoida verosaatavien turvaamiseksi. Ehdotuksen mukainen pakollinen ilmoitusmenettely kohdistuisi ensisijaisesti verosuunnittelupalveluja tarjoaviin ns. välittäjiin, jotka olisivat velvollisia ilmoittamaan markkinoimistaan ja tarjoamistaan verotehokkaista järjestelyrakenteista. Toissijainen tietojen raportointivelvollisuus olisi järjestelyn tai järjestelyjen sarjan toteuttavalla verovelvollisella.

Direktiiviehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden olisi saatettava direktiivin edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31.12.2018.

Ilmoittamisvelvollisuudesta

Ilmoittamisvelvollisuuden ulottuvuudesta

Direktiiviehdotuksen mukaan ilmoittamisvelvollisuuden piiriin tulisivat aggressiivisen verosuunnittelun keinoja hyödyntävät järjestelyt tai järjestelyjen sarjat, joilla on rajatylittävä ulottuvuus. Ilmoitusvelvollisuuden alaisia olisivat järjestelyt tai järjestelyjen sarjat, jotka

koskevat joko kahta tai useampaa jäsenvaltiota tai yhtä jäsenvaltiota ja kolmatta valtiota. Ilmoittamisvelvollisuus määräytyisi yksittäisten tunnusmerkkien perusteella. Erityistä aggressiivisen verosuunnittelun käsitettä ei ole määritelty.

Direktiiviehdotuksen mukaan ilmoittamisvelvollisuuden alaisia olisivat eri valtioiden verojärjestelmien eroja hyödyntävät, tunnistetut verosuunnitterurakenteet. Ilmoittamisvelvollisuuden piiriin tulisi sisällyttää myös yritysten erilaisiin palkitsemisjärjestelmiin liittyvät rakenteet. Lisäksi ilmoitusvelvollisuuden piiriin tulisi saattaa järjestelyt, joissa ansiotuloa muunnetaan pääomatuloksi, tulojen siirrot kevyemmän verotuksen omaavaan valtioon tai tilanteet, joissa omaisuutta siirretään esimerkiksi osingon tai koron maksuhetkellä toiselle verovelvolliselle.

Ilmoitusvelvollisuuden laajentaminen välittäjätahoihin ja toissijaisesti verovelvollisiin on perusteltua jäsenvaltioiden verotulojen turvaamiseksi ja verovelvollisten verotuksen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi. Verohallinnon näkökulmasta erityisen tärkeää on saada ajantasainen tieto järjestelyistä, joilla on olennainen vaikutus kansainvälisesti toimivien yritysten verotettavan tulon kokonaismäärään.

Ilmoittamisvelvollisista

Direktiiviehdotuksen mukaan tietojen ilmoittamisvelvollisuus säädettäisiin ensisijaisesti henkilöille, jotka katsotaan välittäjiksi. Välittäjän käsite on määritelty ehdotuksen 1 artiklassa. Välittäjän ohella toissijainen ilmoitusvelvollisuus säädettäisiin järjestelyn toteuttavalle verovelvolliselle, koska ilmoittamisvelvollisuus voidaan asettaa direktiivillä vain jäsenvaltion alueella toimintaansa harjoittavalle välittäjälle.

Kansainvälistä verosuunnittelupalvelua tarjoavat yritykset toimivat globaalisti, minkä johdosta ilmoittamisvelvollisuuden tulisi koskea myös tilanteita, joissa verosuunnittelupalveluita tarjotaan kolmansista valtioista. Vastaavasti ilmoittamisvelvollisuuden tulisi koskea myös tilanteita, joissa kansainvälisen konsernin in-house -verosuunnittelu tehdään kolmannessa valtiossa.

Tilanteissa, joissa jäsenvaltiossa asuva verovelvollinen on tytäryhtiö ja järjestelyn suunnittelu ja toteutus on tehty kolmannessa valtiossa sijaitsevan emoyhtiön toimesta, ei raportointivelvollisella tytäryhtiöllä ole välttämättä hallussaan riittäviä tietoja järjestelyjen kokonaisrakenteesta. Raportointijärjestelmän rakenteen tulee sisältää sellaisia elementtejä, jotka tuovat kansainväliselle konsernille vastuun toteuttaa ilmoittamisvelvollisuus riittävillä tiedoilla näissäkin tilanteissa. Verovelvollisen toissijainen ilmoittamisvelvollisuus yhdistettynä ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnistä aiheutuviin riittäviin seuraamuksiin edistäisi ehdotuksen tavoitteiden toteutumista. Tämän johdosta säännöksiin tulisi selkeästi sisällyttää määräykset kenelle ja millaisessa menettelyssä seuraamus ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnissä määrätään.

Yksityishenkilöiden verotusta koskevien järjestelyiden osalta ilmoittamisvelvollisuus voisi koskea pelkästään verosuunnittelupalveluja tuottavia, koska henkilöverotus perustuu pääosin sivullisten tiedonantovelvollisuuteen pohjautuvaan kattavaan menettelyyn. Monenkertainen raportointi voisi aiheuttaa tarpeetonta sekaannusta.

Tunnusmerkeistä

Raportointivelvollisuuden sisällön tulee olla selkeä veroviranomaisen verovalvonnan ja riskiarvioinnin sekä tietojenvaihdon näkökulmasta, jotta direktiiville asetettu tavoite saavutetaan.

Verohallinto
Yritysverotuksen ohjaus- ja kehittämisyksikkö
Vääksyntie 4
00510 Helsinki

www.vero.fi
puh. 020 612 000
faksi 020 612 3595

Ehdotuksessa esitettyjä rajatylittäviin liiketoimiin liittyviä erityisiä tunnusmerkkejä voidaan pitää selkeinä, ja niihin sisältyvät useimmat tunnistetuista, eri valtioiden verojärjestelmien eroja hyödyntävistä rakenteista. Tunnusmerkkejä voisi täydentää myös numeerisilla tunnusmerkeillä, esimerkiksi suunnitellun järjestelyn arvioidulla vaikutuksella verotettavaan tuloon kokonaisuudessaan suunniteltuna ajanjaksona euromääräisesti tai suhteellisesti ilmaistuna. Ehdotuksen mukaan järjestelyn olisi täytettävä ainakin yksi tunnusmerkeistä, jotta raportointivelvollisuus täyttyisi.

Tunnusmerkkien päivittämismenettelyn pitäisi olla mahdollisimman kevyt ja nopeasti toteutettavissa, jotta raportointijärjestelmä saataisiin pidettyä ajantasaisena.

Ilmoittamismenettelystä

Direktiiviehdotuksen 8 aaa artikla sisältää esityksen raportoitavia rajatylittäviä järjestelyjä koskevan pakollisen automaattisen tietojenvaihdon laajuudesta ja edellytyksistä. Ehdotuksessa esitettyä raportointiaikataulua voidaan pitää menettelyn tavoitteiden toteutumisen kannalta tarkoituksenmukaisena. Ehdotuksen mukaisella ilmoittamismenettelyn käyttöönotolla ei olisi sellaisenaan kuitenkaan vaikutusta verovelvollisen verotuspäätökseen tai luottamuksensuojan saamiseen. Yksittäistä verovelvollista koskevat päätökset tulisi tehtäväksi jatkossakin ennakkoratkaisumenettelyssä tai muussa verotusmenettelyssä.

Mikäli ilmoittamisvelvollisuuden edellytyksenä oleviin tunnusmerkkeihin sisältyisi tulkinnanvaraisuutta, myös ilmoittamisvelvollisuuden syntymisestä saattaisi aiheutua osapuolten välillä näkemyseroja. Tällaisten ristiriitatilanteiden ratkaisemiseksi kansalliseen lainsäädäntöön tulisi sisällyttää tehokas ja nopea riidanratkaisumenettely. Koska direktiiviehdotus ei ota kantaa mahdollisiin ristiriitatilanteisiin, toteutettava muutoksenhaku- ja täytäntöönpanomenettely jäisi ilmeisesti kansallisen sääntelyn varaan.

Ehdotuksen mukaan raportoitavat tiedot välitettäisiin verotuksen alan hallinnollista yhteistyötä koskevaan turvalliseen keskusrekisteriin. Jäsenvaltioiden olisikin toteutettava käytännön järjestelyjä, kuten vakiolomakkeiden laatimista koskevia toimenpiteitä kaikkien vaadittujen tietojen toimittamistavan yhdenmukaistamiseksi. Samalla tulisi yksilöitäväksi kielelliset vaatimukset, jotka liittyvät suunniteltuun tietojenvaihtoon ja päivitykseen keskusrekisteriin.

Ehdotuksen mukaan ilmoittamismenettelyssä tultaisiin hyödyntämään jo olemassa olevaa tietojenvaihdon tietoteknistä välinettä, joka on toteutettu rajatylittävissä tilanteissa annettavia ennakkopäätöksiä koskevaa tietojenvaihtoa varten.

Sanktioista

Direktiiviehdotuksen 25 a artikla sisältää esityksen ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnin seuraamuksista. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden tehtäväksi annetaan seuraamusten määrääminen direktiivin nojalla annettujen, 8 aa ja 8 aaa artiklaa koskevien kansallisten säännösten rikkomisesta. Artiklassa asetetaan seuraamuksille rajaksi ainoastaan, että niiden on oltava tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia.

Ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnistä määrättävien sanktioiden tulee olla suuruudeltaan riittäviä, jotta tiedot suunnitelluista rajatylittävistä järjestelyistä saadaan oikeaaikaisesti ja oikeasisältöisenä. Sanktiosäännöksiä ei tulisi jättää kuitenkaan jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön varaan, koska laiminlyönnin seuraamusten tulisi olla mahdollisimman yhdenmukaisia eri jäsenvaltioissa. Jäsenvaltioiden seuraamussäännöksillä ei saisi olla vaikutusta välittäjien asuinvaltioon.

Verohallinto
Yritysverotuksen ohjaus- ja kehittämisyksikkö
Vääksyntie 4
00510 Helsinki

www.vero.fi
puh. 020 612 000
faksi 020 612 3595

Lopuksi

Direktiiviehdotuksen mukainen verosuunnitterurakenteiden ilmoittamisvelvollisuus voisi osaltaan lisätä Verohallinnon verovalvontaa ja riskiarviointia varten saamia tietoja. Ehdotuksen tavoitteiden toteutuminen edellyttää kuitenkin selkeää kansallista lainsäädännöllistä kehikkoa, jotta välittäjille ja verovelvolliselle asetettu ilmoittamisvelvollisuuden sisältö olisi yksiselitteinen. Ilmoittamisvelvollisuuteen tulee myös liittää nopea, selkeä ja toteuttamiskelpoinen seuraamusmenettely sekä tehokas valvontajärjestelmä.

Ehdotuksen mukainen ilmoittamisvelvollisuus voisi tuottaa Verohallinnolle mahdollisuuden selvittää vero-oikeudellisesti tulkinnanvaraisia asioita nykyistä nopeammin ja laajemmalla tietopohjalla, mikä voisi lisätä myös yritysverotuksen ennustettavuutta.

Erityisasiantuntija Tarja Koikkalainen

Verohallinto
Yritysverotuksen ohjaus- ja kehittämisyksikkö
Vääksyntie 4
00510 Helsinki

www.vero.fi
puh. 020 612 000
faksi 020 612 3595